

**AKADEMISKA
SJUKHUSET**

Konstgalleri Akademiska

På Akademiska sjukhuset finns cirka 5 000 konstverk – målningar, grafik, vävar, glas, keramik, skulpturer – som samlats under sjukhusets långa historia.

Den konstnärliga gestaltningen bekostats genom att en procent av budgeten för nybyggnader och större ombyggnader avsätts för konst.

Välkommen att ta en närmare titt på några av våra konstverk!

Konstpromenad inomhus, del 1.

Start vid receptionen, ingång 70.

I ingång 70 hänger fem akrylmålningar.

Relationer

Kajsa Holmstrand (f. 1951)

Akryl på pannå 1991

I sina målningar låter Cajsa Holmstrand blå och gröna kuber spela mot varandra. När kuberna möts bildas nya former och nya rum.

Cajsa Holmstrand kallar sina verk Relationer för de speglar mänskliga kontakter med mer eller mindre balans, jämvikt och närhet. Men målningarna speglar också lokalen med många öppningar, väggar och passager.

Gå nu förbi hissarna, ta till höger och passera Blå rummet. På vänster sida i en nisch på väggen:

Vördnad för livet

Hyllning till Albert Schweitzer

Bror Hjorth (1894–1968)

Trä 1959

När Bror Hjorth via en donation fick uppdraget att utföra ett konstverk till sjukhuset valde han att skildra en av sina stora förebilder; läkaren, musikern, forskaren och filosofen Albert Schweitzer. Schweitzer arbetade under många år i nuvarande Gabon som läkare och missionär och fick Nobels fredspris 1952.

Bror Hjorth arbetar i en folklig tradition med starka färger och grovt utskurna former vare sig han skildrar internationella personligheter, ett kärlekspar eller en spelman från Uppland. Vid Uppsala centralstation finns Bror Hjorths skulptur Näckens polska.

Fortsätt korridoren fram till Grönwallsalen.

Hyndan

Torsten Renqvist (1924-2007)

Trä 1970

Se text vid konstverket.

Videokonst

Videokonsten är idag en självklar del av den samtida konsten. Nu finns möjligheten att bekanta sig med konstformen på flera sjukhus och vårdcentraler i länet. Det är egentligen en självklar utveckling av ett medium som till stor del bygger på uttryck som vi dagligen omger oss med via tv, datorn eller mobiltelefonen – den rörliga bilden. Läs mer om programmen vid videostationen.

Skärmväggar i korridoren

PO Ultvedt (1927–2007)

Järnplåt 1968

Längs korridoren löper PO Ultvedts skärmväggar i skuren järnplåt. Ultvedt arbetade ofta med rörliga konstverk. Här uppstår rörelsen när man går längs de mjuka formerna.

Gå vidare till Trappa 71 och ta trappan eller hissen till våning 2 tr. Ta höger ut i korridoren och följ skyltning mot barnsjukhuset. Ta höger i slutet av en glasad övergång, gå några steg in i korridoren och se till vänster.

Skulptur

Kajsa Mattas (f. 1948)

Blandteknik 1982

Det råder ofta en stillhet kring Kajsa Mattas skulpturer – en stillhet som kommer inifrån och sprider sig ut i rummet. En förändligad gestalt på en märklig vagn med tre hjul. En människa

på väg, för vilken endast själva rörelsen har betydelse.

”Nog finns det mål och mening i vår färd
– men det är vägen, som är mödan värd”
(Karin Boye: I rörelse)

Vid Fyrisån i centrala Uppsala kan man glädjas åt Kajsa Mattas uppvärmda skulptur Jona.

Gå tillbaka några steg och följ skyltning mot barnsjukhuset. Stanna vid väggen på höger sida efter Rosénsalen.

Ett barn drömmer om havet

Anders Åberg (f. 1945)

Trä 1979

I barnsjukhusets korridor har Anders Åberg skapat en värld som börjar i konstnärens hemtrakter vid Höga Kusten och fortsätter ut över äventyrens och fantasins hav, ända till Jona och valen – eller kanske Moby Dick.

Utanför Kramfors driver Anders Åberg *Mannaminne* – ett anarkistiskt friluftsmuseum med hus och minnen från hela världen; en ungersk bondgård, en norsk stavkyrka, antika spårvagnar, bilar och flygplan. Anders Åbergs konst och hans livsverk Mannaminne vittnar om stor livsglädje, nyfikenhet och starka vänskapsband till andra kulturer.

Fortsätt framåt och se genom ett glasat parti till vänster.

Tre flickor

Bror Hjorth (1894–1968)

Brons

Verket är ett duplikat till relieferna på krematoriet på Skogskyrkogården i Stockholm. Inför uppdraget utlystes en tävling som vanns av en annan konstnär. Kapellens arkitekt Gunnar Asplund drev dock igenom att Bror Hjorths tävlingsförslag utfördes.

Ta hissen eller trappan till BV (uppåt!). Följ den långa korridoren fram till ett glasat parti på höger sida.

Akvarium

Rolf Sinnemark (f. 1941)

Målat och blästrat laminatglas 2003

Glaspartier är ett effektivt sätt att föra in dagsljus i lokaler som befinner sig mitt i en byggnad. Samtidigt uppstår ofta problemet med insyn till mötesrummet eller vårdlokalen. Med konstnärlig gestaltning av glaset behålls ljusinsläppet samtidigt som den kan hindra direkt insyn.

Rolf Sinnemarks sköldpaddor, fiskar och andra vattenlevande varelser rör sig mellan flera skikt och skapar en rörelse i alla led. Akvariet syresätter såväl barnsjukhusets entré som det bakomliggande sammanträdesrummet.

Rolf Sinnemark är industridesigner, formgivare och silversmed. Han har arbetat vid bland andra Boda glasbruk och Rörstrand.

Gå några steg efter glaspartiet och se till höger.

Anette

Anna-Karin Furunes (f. 1961)

Aluminium 2002

Den fotografiska bilden är utgångspunkten i Anna-Karin Furunes porträtt. I en plåt av aluminium har hon med stor precision stansat ut hål i olika storlekar och bilden framträder som ett raster mot den blanka ytan. Resultatet är en drömlig bild av Anette som ändå är ytterst påtaglig och närvarande genom valet av material.

Anna-Karin Furunes är bosatt och verksam i Trondheim, Norge.

Nära porträttet står en skulptur.

Glädjebåsar/Blåsar i hatt

Walter Bengtsson (1927–1998)

Kopparplåt 1974

Besökare till barnsjukhuset/kvinnokliniken hälsas välkomna av en lurblåsande huvudfoting. Walter Bengtsson har arbetat i kopparplåt som han förnicklat, patinerat och delvis emaljerat – allt för att få fram olika färger och skiftningar. På figuren sitter lappar med anteckningar och skrivövningar – som hälsningar från barn på väg att erövra språket och världen.

I Bastaskär utanför Halmstad hade Walter Bengtsson sin ateljé i mer än 40 år. Idag förvaltas ateljén av Stiftelsen Ateljé Bastaskär i syfte att bevara konstnärens verkstad i ursprungligt skick.

Fortsätt förbi kafeterian. Till vänster på väg till hissarna ser du en tjock pelare.

Pelare

Leif Bolter (f. 1941)

Betong

Framför hisshallen står Leif Bolters fongjutna betongpelare. Om man vet att pelarformen fortsätter som en stjälk genom vårdavdelningarna högre upp i huset, och slutligen vidgas till en blomma, ser man lätt pelaren här nere som en kraftfull rot till samma växt.

Slut på första rundan. Gå samma väg tillbaka till ingång 70.

Konstpromenad inomhus del 2

Gå från ingång 70 förbi hissarna och till vänster in i korridoren. Stanna vid konstverket mitt emot ögonmottagningen.

Optocromi

Eric H Olsson (1909–1995)
Polariserat glas 1964

”Optocromi är ett ord som jag har skapat för att karaktärisera mina optiska kompositioner som endast har en rent visuell funktion. De ska inte betraktas som målningar eller skulpturer. Det är ett medium för att uttrycka ljusets förunderliga värld...”

Eric H Olsson 1965

Fortsätt korridoren fram till en stor vävnad på vänster vägg.

Skaras Kraal

Textil från Rorke´s Drift
Bildväv

Rorke´s Drift i sydöstra Sydafrika är huvudsakligen känt för tre saker; den svenska missionsstationen Oscarsberg, ett blodigt slag 1879 mellan Zuluer och den brittiska armén samt en konstnärsskola som sedan 1960-talet har utbildat många av Sydafrikas konstnärer i textil, keramik och grafik.

Konstskolan startade med stöd från bland annat Svenska kyrkan och fram till 1976 arbetade elever och lärare från Konstfack vid skolan. Konstskolan var länge den enda möjligheten till konstutbildning för svarta i Sydafrika.

Textilen skildrar inte slaget mot den brittiska armén. Snarare är det en tidigare drabbning mellan zuluer och något annat folk som framställs. Traditionellt afrikanska färger, former och symboler möter på ett märkligt sätt en skandinavisk stil med färgskiftningar och mjuka övergångar mellan de olika partierna.

Fler konstverk på vänstra väggen:

Kungsfiskaren

Ulrik Samuelsson (f. 1935)

Olja 1999

Ulrik Samuelsson rör sig oförväget mellan olika stilar, uttryck och idéer. I Kungsfiskaren hälsar han till såväl Bruno Liljefors naturmålningar och snabba penselföring som till gatukonstens schablonsprayade texter. Den blanka, svarta ramen markerar att målningen är en spegling av verkligheten, liksom kungsfiskaren är en knappt skönjbar skugga i vassen.

Ulrik Samuelsson är mest känd för stora gestaltningar i gränlandet mellan arkitektur och konst, till exempel i Kungsträdgårdens T-banestation i Stockholm. Han arbetade även tidigt med installationer på gallerier och konsthallar.

Eufori/Gunnar Ekelöf

Mats Åberg (f. 1954)

Brons 2001

”Du sitter i trädgården ensam med
anteckningsboken,
en smörgås, pluntan och pipan.
Det är natt men så lugnt att ljuset brinner
utan att fladdra
sprider ett återsken över bordet av skrovliga
plankor
och glänser i flaska och glas.

/---/

lyssnar

till något jag hade på tungan att säga men aldrig
fick utsagt,
något jag inte ville förråda ens om jag kunde.
Och att det porlar inom mig av renaste lycka!”

Ur Gunnar Ekelöfs Eufori (Färjesång 1941)

*Ta hissen eller trappan till ingång 85.
Gå till entréhallen.*

Blomsterväv

Lennart Rodhe (1917–2005)
Trådväv i infärgat lintyg 1972

I början av 1960-talet började Lennart Rodhe ett samarbete med Handarbetets Vänner för att hitta nya konstnärliga uttryck i textil.

Samarbetet rörde hela den textila processen – nya vävtekniker, hur garner och andra material användes, kulörblandningar och infärgningar – och utvecklades i stora beställda verk.

Blomsterväv gjordes speciellt för röntgenmottagningen på Akademiska och hämtar motiv från Rodhes ateljéfönster i Västertorp. Det är stora volymer av grönska och blommor som väljer fram över ett staket av enepinnar.

Gå tillbaka förbi hissarna.

Tjusig Svan

C Göran Karlsson (f. 1944)
Tempera 1976

Svanen förekommer flitigt i saga och mytologi. Leda och svanen, Wagners Lohengrin och Parsifal och den fula ankungen är några exempel. I C Göran Karlssons tappning glider den stolta fågeln stilla fram i en sällsam skymning.

C Göran Karlssons måleri var i början av 1970-talet detaljerat realistiskt för att senare blir att mer abstrakt med drag av futurism.

*Ta till höger och gå i korridoren till hissar och trappa 70.
Återvänd till receptionen en trappa ner.*

Konstpromenad utomhus

Gå från receptionen i ingång 70 förbi hissarna.

Ta till höger och följ skyltar till ingång 226.

Ta höger utanför entrén. Efter ett hundratal meter syns ett betongkonstverk i backen till vänster.

Tiger Rag

PO Ultvedt (1927–2007)

Betong 1979

”Where’s that tiger?” är en återkommande fråga i nonsenstexten till den kända jazzlåten Tiger Rag. Och det är just Louis Armstrongs trumpet som har slagit an tonen till den rytmiska, lekfulla och storslagna i skulpturen vid kvinno-kliniken.

Betongelementen döljer ett stort luftintag och är ett utmärkt exempel på hur konst och funktion kan samverka i offentliga miljöer.

PO Ultvedt har också utformat undertaket i entrén vid ingång 78/79 och det långa stålpartiet i sjukhusets centralkorridor.

Gå vidare och ta till höger efter akutmottagningens ambulansintag.

Inringande av parklind

Andrea Hvistendahl (f. 1971)

Blandteknik/neon 1994

Konstnärens tanke har varit att synliggöra linden på gården, att framhäva dess betydelse som vårdträd och läkedomsväxt. Runt linden har hon skapat en stenlagd kultplats med tre skulpturer som stegvis öppnar sig.

I mörker ger neonrören ett mystiskt skimmer över platsen. I förbindelsegångarna ovanför fortsätter berättelsen i dekorerade fönster.

Fortsätt ner mot inre sjukhusvägen. Till vänster skimtar bygget av psykiatrins hus. Korsa gatan och gå till ingången på ambulanshallens kortsida.

Den röda tråden

Bianca Maria Barmen (f. 1960)

Brons/akvarell 2005

När Bianca Maria Barmen fick uppdraget att konstnärligt gestalta entréhallen i ambulanshuset valde hon att knyta an till den grekiska mytologin; Theseus fick en röd tråd av Ariadne som hjälpte honom ut ur Minotaurus labyrint på Kreta. Vi brukar också prata om den röda tråden som håller samman en berättelse.

Den röda tråden löper genom Bianca Maria Barmens verk från Sankt Bernhardsvalpen och traven med brödkakor in i de lätta akvarellmålningarna.

Det är inte särskilt långsökt att koppla verkets titel till verksamheten i huset; livets röda tråd hålls vid liv av såväl Friskhusets friskvård som ambulanspersonalens räddningsinsatser.

Gå vidare längs inre sjukhusvägen. Där vägen svänger mot utfarten finns en liten park där vattnet porlar lockande under sommarhalvåret.

Sten på sten (Laxtrappan)

Arne Jones (1914–1976)

Blandteknik 1960

Sten på sten är ett verk att betrakta på håll men framför allt att vistas i. Vattenfallet som springer ur åsen och de nedsänkta vattenkaren ringar tillsammans med bänkarna in platsen.

Mittskulpturens spiralform är central i Arne Jones konstnärskap – en ständig rörelse som påverkas av centripetalkraften in mot centrum där stillheten råder.

Arne Jones skulptur är placerad ett stenkast från den plats där Uppsala vattenkuranstalt anlades på 1860-talet. Redan femtio år tidigare fanns det en enklare badanläggning på platsen. Själva slottskällan är känd sedan sent 1400-tal.

Gå tillbaka längs sjukhusvägens högra sida.

Spegel

Mats Åberg (f. 1954)

Brons 1996

I slänten utanför ingång 50 står en hund och studerar sin spegelbild. Det är dock inget inåtvänt betraktande – snarare nyfiket avvaktande. Verket skapar ett alldeles eget rum omkring sig. Framställningen av hunden är stiliserad, mer uttryck än kropp.

Mats Åberg har gjort många skulpturer av djur, men också en del av människor. Gemensamt är att även när de befinner sig i grupper framträder de som solitärer.

En annan hundskulptur av Åberg finns i patologens entré, på Gluntenområdet. Lustigt nog var förebilden till den hunden bror till hunden i Spegel.

Gå ytterligare några steg uppför backen och gå in mot akutmottagningen.

Väsen

Ragnhild Alexandersson (f. 1947)

Brons 2004

Platsen utanför akutmottagningen förmedlar många uttryck; arkitektur från 1960- och 1990-talen, en skarpt lysande neonskylt, parkeringar och mängder av bilar. Att storleksmässigt konkurrera med den miljön är nästan omöjligt. I stället har Ragnhild Alexandersson valt att arbeta i mänsklig skala och därmed dämpa tonläget för hela platsen.

De två varelserna befinner sig i egen värld där ett märkligt tyst samförstånd råder. Den spiralformade sockeln som avslutas i djurets eleganta krökning markerar att det är dessa två, och inte vi, som är i centrum.

Fortsätt förbi ingång 70 och stanna på planen framför ingång 78/79.

Mannen och den uppvaknande makan (Uppståndelsefontänen)

Carl Milles (1875–1955)

Brons 1960

På kyrkogården i staden Church Falls utanför Washington D.C. har Carl Milles skapat Uppståndelsefontänen. Ett gigantiskt verk med närmare trettio gestalter. Temat för fontänen är människors möten efter döden. Skulpturen på Akademiska sjukhuset är en replik från fontänen och skildrar ett gift par som återförenas på andra sidan.

Carl Milles föddes 1875 i Lagga utanför Uppsala och dog 1955 på Lidingö.

Sten Sturemonumentet från 1902, strax söder om Akademiska sjukhuset, brukar betraktas som Carl Milles offentliga debutverk. Verket utanför ingång 78–79 hör till hans senare.

Konstpromenaderna har skapats av Kultur i länet,
Hälsofrämjande sjukhus och Friskhuset på Akademiska
sjukhuset.

Läs mer om landstingets arbete för kultur på www.lul.se/kultur

Kultur i länet

Tryck: Landstingstryckeriet, oktober 2011